

Hva er fordelene ved å delta?

- **Mammografi kan redde liv:** Regelmessig mammografi reduserer dødeligheten av brystkreft. Mammografi kan oppdage brystkreft, og forstadier til brystkreft, som kun er få millimeter i størrelse. Tidlig oppdagelse gir ofte bedre leveutsikter.
- **Mer skånsom behandling:** Fordi mammografi kan oppdage brystkreft som er lite utviklet og ikke har spredd seg, er sjansene store for en mer skånsom behandling. De fleste får beholde brystet etter operasjon.
- **Rutinemessig og tverrfaglig oppfølging:** Dersom brystkreft oppdages, er rutinemessig oppfølging sikret ved brystdiagnostisk senter. Felles nasjonale retningslinjer og tverrfaglig samarbeid ved sentrene gir høy kvalitet på diagnostikk og behandling.
- **Samfunnsnyttig kunnskap:** Alle opplysninger fra mammografiundersøkelsen blir lagret permanent i Kreftregisteret, også ved normalt resultat dersom kvinnen samtykker til dette. Siden om lag en halv million kvinner er i målgruppen, gir en slik samling av opplysninger gode muligheter for å overvåke kvaliteten på helsetilbudet og fremskaffe kunnskap som kan forbedre diagnostikk og behandling av brystkreft.

Velkommen til å delta i

Mammografiprogrammet!

Mer informasjon/Information in English:

www.kreftregisteret.no

eller kontakt brystdiagnostisk senter.

Mammografiprogrammet er et samarbeid mellom:

Helse- og omsorgsdepartementet
Helsedirektoratet
Kreftregisteret
Nasjonalt folkehelseinstitutt
Statens strålevern
Helseforetakene

Regelmessig mammografi er i dag den viktigste metoden for å oppdage brystkreft i et tidlig stadium.

September 2010 - Skriptoriet

Mammografiprogrammet

- inviterer alle kvinner i alderen 50-69 år til mammografi hvert annet år
- er et offentlig, landsdekkende og frivillig helsetilbud som administreres av Kreftregisteret
- oppdager årlig om lag 1000 tilfeller av brystkreft eller forstadier til brystkreft
- tre av fire inviterte kvinner velger å delta

Mammografi avdekker ikke alle forandringer i brystene. Oppsøk derfor lege dersom du selv oppdager forandringer.

Mammografi kan redde liv

Hvorfor får du denne invitasjonen?

Brystkreft er den hyppigste kreftformen blant kvinner i Norge. Om lag en av ti kvinner vil få brystkreft i løpet av livet. Åtte av ti tilfeller forekommer hos kvinner over 50 år.

Mammografiscreening innebærer røntgenundersøkelser av brystene hos kvinner som i utgangspunktet ikke har symptomer eller tegn på brystkreft. Hensikten er å oppdage brystkreft i et tidlig stadium, noe som ofte gir bedre leveutsikter.

Mammografiprogrammet inviterer alle kvinner i alderen 50-69 år til mammografi hvert annet år, fordi effekten av mammografiscreening er best dokumentert i denne aldersgruppen. Av invitasjonsmessige årsaker vil alder ved første invitasjon variere fra 48-53 år, men alle får tilbud om ti undersøkelser totalt.

Hva skjer ved mammografiundersøkelsen?

Hele besøket tar 10-20 minutter. Før selve røntgenundersøkelsen vil en radiograf stille deg noen spørsmål og se etter hudforandringer som kan bli synlige på mammografibildene. Dette er informasjon som brukes når røntgenlegene gransker bildene.

Mammografi kan gjennomføres uavhengig av størrelsen på brystene. Det tas to bilder av hvert bryst. For å oppnå god bildekvalitet og lavest mulig stråledose, må det legges press på brystene i noen sekunder. Dette kan

av noen oppleves ubehagelig. Mammografi gir lav stråledose sammenlignet med andre røntgenundersøkelser. Stråledose og apparatur kontrolleres regelmessig av Statens strålevern.

Bildene blir gransket av to røntgenleger. Gransking og lagring av bilder skjer ved brystdiagnostisk senter, som er spesialistsenteret for brystdiagnostikk og -behandling for ditt helseforetak.

Hvordan får du vite resultatet?

Alle får svarbrev fra Kreftregisteret eller brystdiagnostisk senter, de fleste i løpet av 2-3 uker etter undersøkelsen.

Noen kvinner innkalles til tilleggsundersøkelser ved brystdiagnostisk senter. For de fleste innebærer dette kun nye røntgenbilder og eventuelt ultralyd. I noen tilfeller er også celle- og/eller vevsprøve nødvendig. Vær klar over at behov for tilleggsundersøkelser ikke trenger å bety at du har brystkreft.

Har du

- **operert inn brystprotese?** Proteser kan vanskeliggjøre bildetaking og -tyding. Kvinner med brystproteser må derfor oftere gjennomgå tilleggsundersøkelser.
- **blitt operert for brystkreft?** Hvis du er operert og går til kontroller, skal du følge disse. Når kontrolltiden er avsluttet (inntil ti år), kan du delta i Mammografiprogrammet igjen.
- **mistanke om arvelig brystkreft i familien?** Du kan få veiledning ved medisinsk-genetisk avdeling for din helseregion. Rådfør deg med fastlegen din.

Er det noen ulemper ved å delta i Mammografiprogrammet?

- **Overdiagnostikk/overbehandling:** Brystkreft vokser med varierende hastighet. Per i dag er det ikke mulig å forutsi nøyaktig hvordan eller hvor raskt et screeningoppdaget forstadium eller tilfelle av brystkreft vil utvikle seg. Noen ganger vil man dermed oppdage og behandle tilfeller uten å vite om de ville blitt et helseproblem for kvinnen. Det er uenighet i fagmiljøene om hvor stort problemet er.
- **Brystkreft mellom screeningundersøkelser:** Noen tilfeller av brystkreft oppdages ikke ved mammografi, eller oppstår i tiden mellom to mammografiundersøkelser. Oppsøk alltid lege dersom du selv kjenner en kul eller andre forandringer i brystene.
- **Falsk positiv mammografiundersøkelse:** Det kan være vanskelig ved mammografi alene å skille mellom godartede forandringer og forandringer som kan være brystkreft eller forstadier. Noen ganger er derfor tilleggsundersøkelser nødvendig. For de fleste viser det seg at forandringene er ufarlige, og dette omtales da som en falsk positiv mammografiundersøkelse.
- **Uro og engstelse:** Mange kan oppleve uro og engstelse i forbindelse med mammografiundersøkelsen, både i tiden fram til svar foreligger og ved innkalling til tilleggsundersøkelse. Ta kontakt med legen din dersom du synes det blir vanskelig.

Mammografiprogrammet i tall

Man kan regne med følgende resultater når 1000 kvinner undersøkes:

- 960-970 har normale mammografibilder
- 30-40 blir innkalt til tilleggsundersøkelser
- 5-6 får diagnostisert brystkreft eller forstadier til brystkreft